

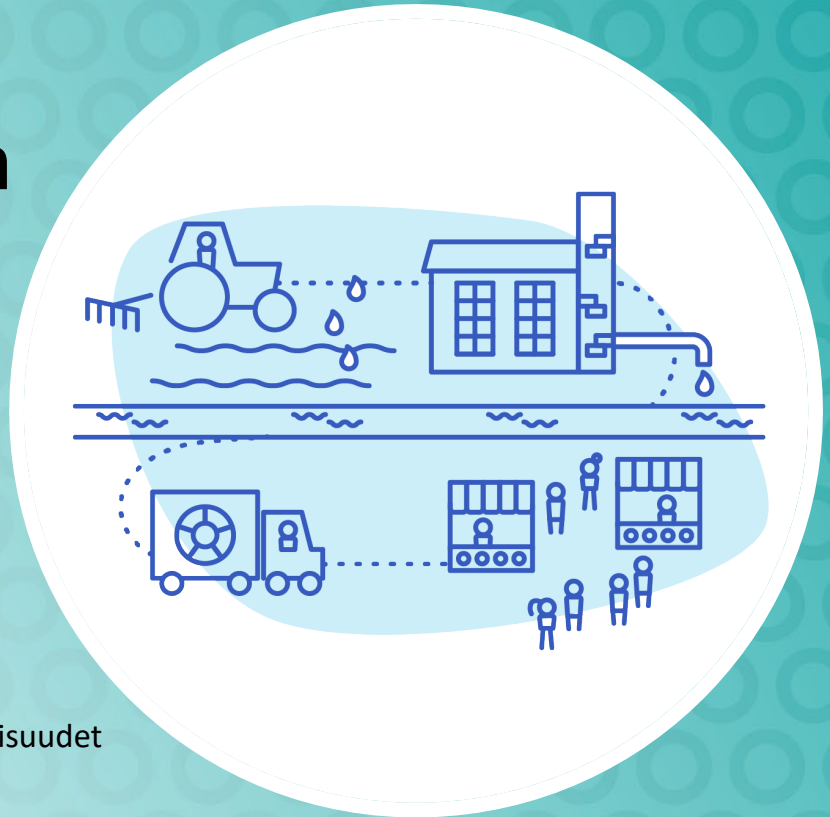
Vesivastuullisuus – yriytysten vesiriskien hallintaa ja jaettujen vesihaasteiden ratkaisua

Erikoistutkija Suvi Sojamo

Suomen ympäristökeskus

Vettä vastuullisesti – Elintarviketeollisuuden mahdollisuudet

Webinaari 27.1.2022

Mitä vesivastuullisuudella tarkoitetaan?

Vesivastuu2030-hankkeen löydöksiä - mikä on vesivastuullisuuden nykytila Suomessa, kuinka yllämme maailman kärkeen?

Mitkä ovat yritysten askeleet vesivastuullisuuden kehittämiseksi?

Mitä vesivastuullisuudella tarkoitetaan?

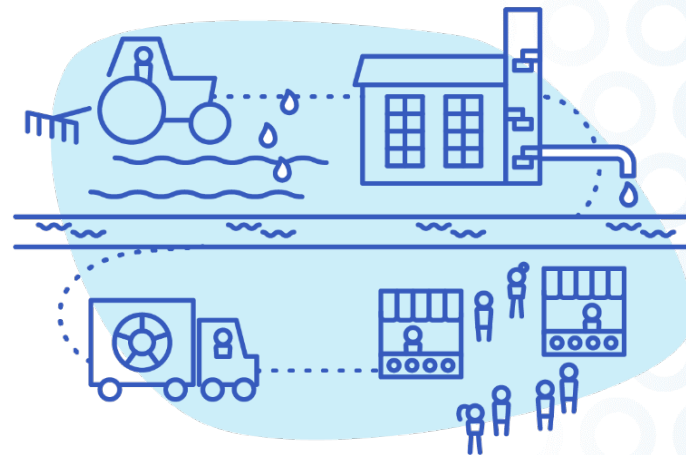
Vesivastuu2030-hankkeen löydöksiä - mikä on vesivastuullisuuden nykytila Suomessa, kuinka yllämme maailman kärkeen?

Mitkä ovat yritysten askeleet vesivastuullisuuden kehittämiseksi?

Mitä vesivastuullisuudella tarkoitetaan?

- *”Yritysten veden käyttöä, joka on sosiaalisesti ja kulttuurisesti oikeudenmukaista, ympäristön kannalta kestäväää ja taloudellisesti kannattavaa, ja jonka käytänteet kehitetään yhdessä sidosryhmien kanssa.”* (Alliance for Water Stewardship 2019)
- Kattaa yritysten omat toimipaikat ympäröivine valuma-alueineen sekä hankinta- ja arvoketjut
- *Corporate water stewardship* - kansainväliset periaatteet, kriteerit ja työkalut vakiintuneet viimeisen kymmenen vuoden aikana

Miksi puhumme yritysten vesivastuullisuudesta?

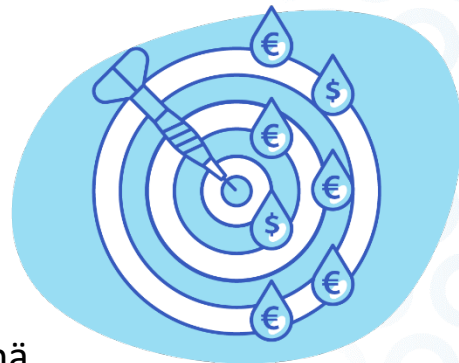
- Eri alojen ja kokoluokan yritykset suurimpia vedenkäyttäjiä ja vesistövaikutuksiltaan merkittävimpiä toimijoita - niin suoraan kuin välillisesti hankinta- ja arvoketjujensa kautta
 - riippuvuudet ja vastuu
 - veteen liittyvät riskit ja mahdollisuudet

Vesiriskit

- Fysikaaliset
- Maine- ja sidosryhmä
- Poliittika- ja lainsäädäntö
- Oikeustoimet

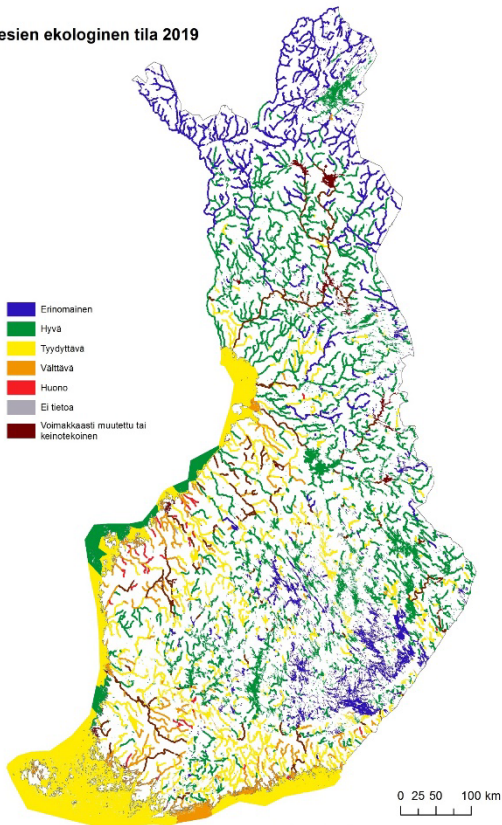
Mahdollisuudet

- Riskienhallinnan suorat edut
- Uudet liiketoimintamahdollisuudet
- Vesi kytkee vastuullisuuden eri osa-alueet → kokonaisvastuullisuuden kehittäminen

Miksi vesivastuullisuudella on väliä myös Suomessa?

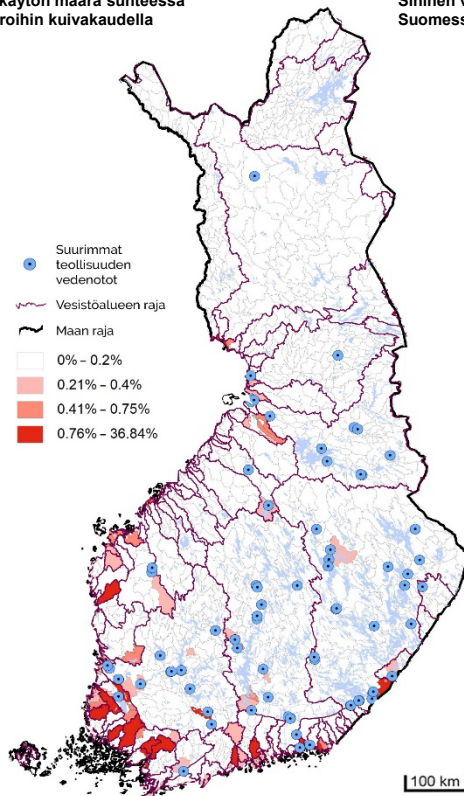
Pintavesien ekologinen tila 2019

Arvio perustuu 2012-2017 aineistoihin.
© SYKE, ELY-keskukset, Luke, Ahvenanmaan maakuntahallinto, MML

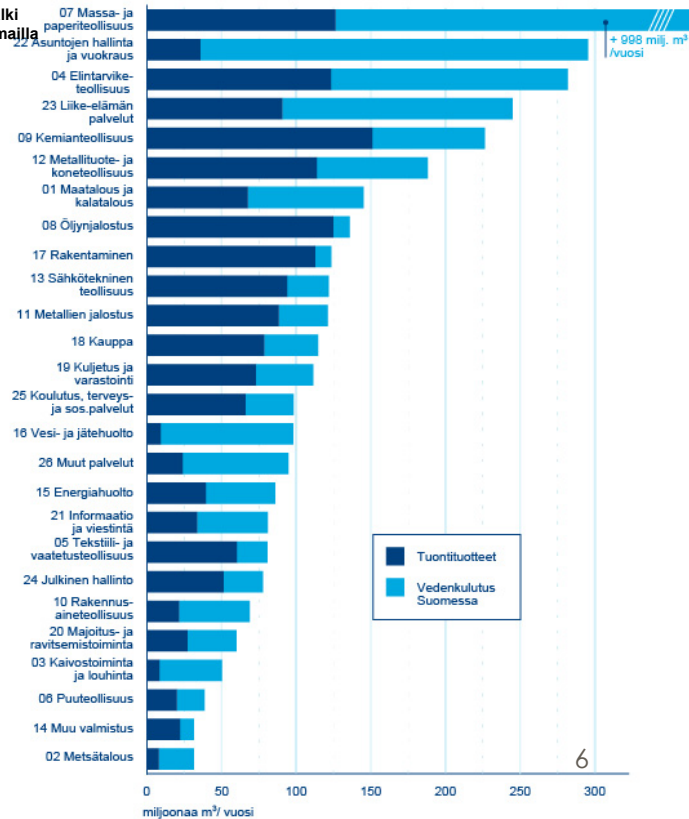
SYKE ym. 2019

Vedenkäytön määrä suhteessa vesivaroihin kuivakaudella

Ahopelto ym. 2019

Sininen vesijalanjälki Suomessa ja ulkomailla

Salminen ym. 2017

Mitä vesivastuullisuudella tarkoitetaan?

*Vesivastuu2030-hankkeen löydöksiä -
mikä on vesivastuullisuuden nykytila
Suomessa, kuinka yllämme maailman
kärkeen?*

*Mitkä ovat yritysten askeleet
vesivastuullisuuden kehittämiseksi?*

Vesivastuullinen Suomi 2030 – parhaat käytänteet, ohjauskeinot ja toimintamallit (Vesivastuu2030)

- Hanke selvitti ja kehitti keinoja, joilla suomalaisyrityksistä voi tulla maailman vesivastuullisimpia 2030 mennessä
- Hankkeessa kartoitettiin vesivastuullisuuden parhaat kansainväliset ja kansalliset käytänteet ja kehitettiin niitä edelleen toimintamalleiksi yrityksille ja politiikka- ja toimenpidesuosituksiksi muille toimijoille
- Rahoitus: Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta 4/2020-4/2021
- Ohjausryhmä: MMM, UM ja YM
- Hankkeessa tehtiin laajasti yhteistyötä kansallisten ja kansainvälisten sidosryhmien kanssa: haastatteluja, kutsuttuja kommentointeja ja esityksiä, lausuntoja, työpaja ja loppuseminaari

Mitä kärkisija vesivastuullisuudessa tarkoittaa?

Vesivastuutiekartan visio 2030

- *Suomalaisyrietykset toimivat vesivastuullisuuden parhaiden kansainvälisten käytänteiden mukaisesti*
- *Huomiota kiinnitetty erityisesti arvoketjujen hallintaan ja kestävien raaka-aineiden hankintaan, sekä Suomessa että kansainvälisesti*
- *Vesivastuullisuus rakentuu tutkimusperustaisille paikkakohtaisille arvioinneille ja tavoitteidenasetteluille*
- *Vesivastuullisuus on osa yritysten riskienhallintaa ja tukee YK:n Agenda 2030:n toimeenpanoa*
- *Vesivastuullisuudesta on tullut suomalaisyritysten kilpailuvaltti*

Alueellisella tasolla vesienhoidon tilatavoitteet asettavat selkeän maalin

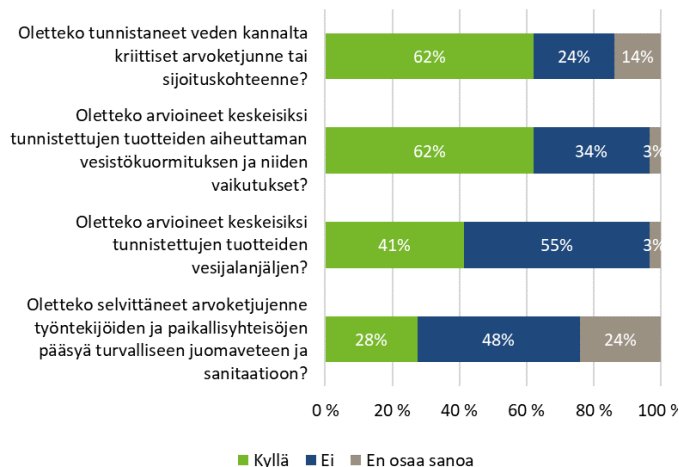

Miten vesivastuullisuus näkyy yritysten toiminnassa?

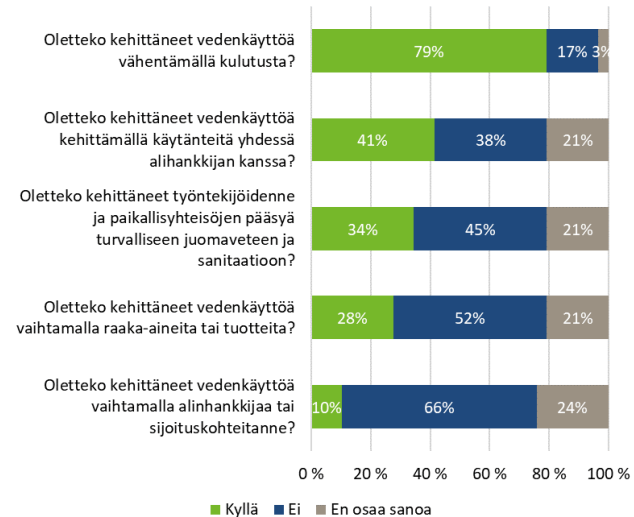
Ohjaavatko seuraavat ulkoiset tekijät yritystänne kiinnittämään huomiota vesivastuullisuuteen? (n = 29)

Arvoketjujen vesivastuullisuuden arviointi (n = 29)

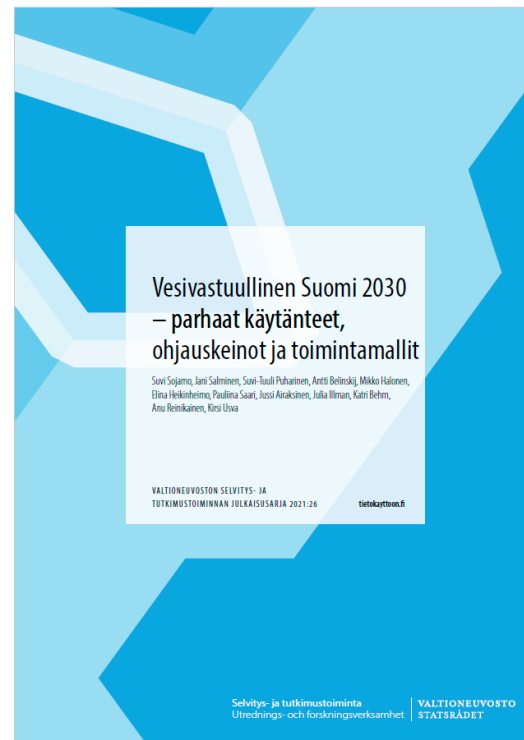

Arvoketjujen vesivastuullisuuden kehittäminen (n = 29)

Vesivastuu2030-hankkeen johtopäätöksiä

- Suomalaiset yritykset ymmärtävät yhä paremmin veteen liittyvät riskit ja mahdollisuudet, mutta toimenpiteet laahaavat jäljessä.
- Vesivastuullisuuden kehittämiseksi on saatavilla runsaasti ohjeistuksia ja työkaluja, mutta niitä hyödynnetään Suomessa vielä verrattain vähän.
- Lainsäädäntö ja politiikka ovat voimakkaimmin yritysten toimintaa ohjaavia tekijöitä, mutta ne eivät nyky muodossaan riitä 2030 tavoitteen saavuttamiseksi - tarvitaan yhdistelmä uusia ohjauskeinoja ja yrityksille suunnattuja toimintamalleja.

Mitä vesivastuullisuudella tarkoitetaan?

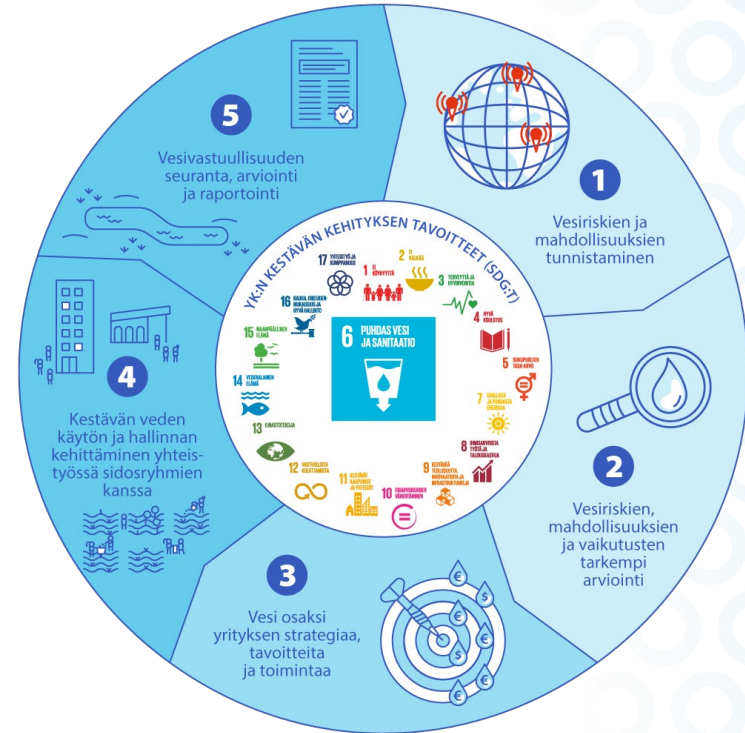
Vesivastuu2030-hankkeen löydöksiä - mikä on vesivastuullisuuden nykytila Suomessa, kuinka yllämme maailman kärkeen?

Mitkä ovat yritysten askeleet vesivastuullisuuden kehittämiseksi?

Vesivastuu2030-suositukset yrityksille ja rahoitukselle

- Yritykset sitoutuvat vesivastuullisuuteen
- Yritykset kytkevät veden osaksi kokonaisvastuullisuuttaan ja arvoketjujen hallintaa
- Yritykset kehittävät toimipaikkojensa vesivastuullisuutta kansainvälisten vesivastuustandardien avulla ja todentavat sen sertifikaatein
- Yritykset osallistuvat vesivastuutavoitteiden asettamisen menetelmien pilotointiin
- Rahoituslaitokset huomioivat vesivastuullisuuden sijoituskriteereissään

**Vesivastuusitoumuksen
päivitetty toimintamalli**
(Vesivastuu2030-hanke)

Esimerkki elintarvikealan yrityksen vesivastuullisuuden kehittämispolusta

1. **Vesiriskien ja mahdollisuuksien tunnistaminen** – kriittisimmät tuotteet/arvoketjut, omat toimipaikat?

2. **Vesiriskien ja mahdollisuuksien arviointi** – vesiriski- tai vesijalanjälkiarviot, vaihtoehtojen vertailu

3. **Vesi osaksi strategiaa, tavoitteita ja toimintaa** – vesivastuusitoumus, vesivastuutavoitteiden menetelmät, vesivastuustandardin hyödyntäminen kriittisillä toimipaikoilla

4. **Sidosryhmäyhteistyö** – yhteistyö ja yhteiset aloitteet julkisen sektorin, tutkimuslaitosten ja kansalaisjärjestöjen kanssa esim. alueellisen vesivision puitteissa, hankintaketjun kehittäminen muiden yritysten kanssa

5. **Seuranta, arviointi ja raportointi** – merkitykselliset ja mitattavat tavoitteet ja todennettavat tulokset, toimipaikkojen vesivastuuserifiointi

Kiitos!

Lisätietoa

<https://www.vesi.fi/vesivastuullisuus/>

<https://www.syke.fi/hankkeet/vesivastuu>

2030

Twitter @SuviSojamo

suvi.sojamo@syke.fi

Kuvituskuvat: Vesivastuu2030-hanke, VN-TEAS

